

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Studieinfo – begriplig och tillgänglig för alla

Krav på tillgängliga webbtjänster och anvisningar för att skriva tillgängliga texter.

UBS – Tjänster för elever och studerande - 2019

Tillgänglighet i Studieinfo

- Är en del av utvecklandet och upprätthållandet av Studieinfo
- Webbredaktionen för Studieinfo har deltagit i olika tillgänglighetsutbildningar. Vi har dessutom ordnat information och utbildningar inom vår egen enhet. Arbetet fortgår...
- Målet är att Studieinfo ska vara så tillgänglig som möjligt senast hösten 2020
- Eftersom också utbildningsanordnarna producerar eget innehåll i Studieinfo, vill vi lyfta fram tillgänglighetsfrågan också till er. Det gäller i detta skede de uppgifter som ni uppdaterar direkt i Studieinfo men också era egna webbsidor, som ni eventuellt länkar till från Studieinfos sidor.
- Målet är att samtliga aktörers webbsidor ska vara tillgängliga enligt given tidtabell.

Vad är en tillgänglig webbtjänst?

- Webbtjänsten planeras så att den är användbar för alla
- Webbtjänsten har tydligt och begripligt innehåll
- Webbtjänsten är tekniskt tillgänglig och följer de internationella reglerna för tillgänglighet (WCAG 2.1)

När är en webbtjänst tillgänglig?

- En webbtjänst är tillgänglig
 - då den kan användas av många och den är lätt att använda
 - då användningen är möjlig oberoende av olika funktionsnedsättningar, som anknyter till
 - slutlednings-, minnes-, inlärnings- och iakttagelseförmågan (kognitiva begränsningar)
 - hörsel, syn eller rörelseförmågan (användare av hjälpmedel).

Hur kan man kontrollera tillgängligheten?

- Det lönar sig att auditera och testa webbtjänsten för att försäkra sig om att den är tillgänglig för alla
- Auditeringen görs av en sakkunnig inom tillgänglighet
- Testningen utförs inom lämpliga användargrupper
- Det lönar sig att testa olika funktioner också på en mindre skärm, eftersom allt flera använder webbtjänster via mobilapparater.

Varför behövs tillgängliga webbtjänster?

Tillgänglighet är normal myndighetsverksamhet

- En bra tjänst kan användas jämnt av alla medborgare
- Alla bör ha rätt att använda webbtjänster
- Webbtjänsterna bör vara begripliga, tekniskt felfria och lätta att använda.

Stadganden förpliktar

- EU:s tillgänglighetsdirektiv
- Lag om tillhandahållande av digitala tjänster i kraft 1.4.2019 (306/2019)
- Andra lagar som bör beaktas: Förvaltningslagen, Jämställdhetslagen, Språklagen.

EU:s direktiv och Lag om tillhandahållande av digitala tjänster

- EU:s direktiv i kraft från och med 06/2018
- Direktivet förverkligas utgående från de tekniska riktlinjerna för webbtjänster (WCAG-Web Content Accessibility Guidelines)
- En nationell lag som bygger på EU-direktivet i kraft 1.4.2019 (306/2019)
- Lagen förpliktar hela den offentliga sektorn och delvis också den privata sektorn att beakta tillgänglighet vid planering, förverkligande och uppdatering av webbplatser och mobila tillämpningar
- Mer information på RFV:s webbplats:
<https://www.avi.fi/web/avi/saavutettavuus>

Vem berörs av direktivet och lagen?

- Statliga myndigheter och affärsverk, t.ex. ministerier och ämbetsverk
- Kommunala myndigheter, inklusive affärsverk och läroanstalter
- En del av riksdagens ämbetsverk och presidentens kansli
- Universitet och yrkeshögskolor
- Allmänrättsliga föreningar, såsom FRK, studentkårer och skogsbruksföreningar
- Självständiga allmänrättsliga institutioner, t.ex. FPA
- Den ortodoxa kyrkan och församlingarna – den evangelisk-lutherska kyrkan följer en egen lag
- Banker och försäkringsbolag
- Företag som sköter lagstadgade uppgifter (besiktningskontor, pensions- och olycksfallsförsäkringsbolag) vars tjänster kräver stark identifiering.

Tillgänglighetsutlåtande

- För varje webbplats publiceras ett tillgänglighetsutlåtande
- Tillgänglighetsutlåtandet ger uppgifter om hur tillgängliga organisationens webbplatser och mobilapplikationer är och vilket innehåll som eventuellt inte är tillgängligt. I utlåtandet ingår också information om hur användaren kan påpeka brister i tillgängligheten, dvs. en plats för respons.
- Mer information: <https://www.avi.fi/sv/web/avi/saavutettavuusseloste>

Information, vägledning och tillsyn

Tillsynsverksamhet, information och vägledning (RFV i Södra Finland)

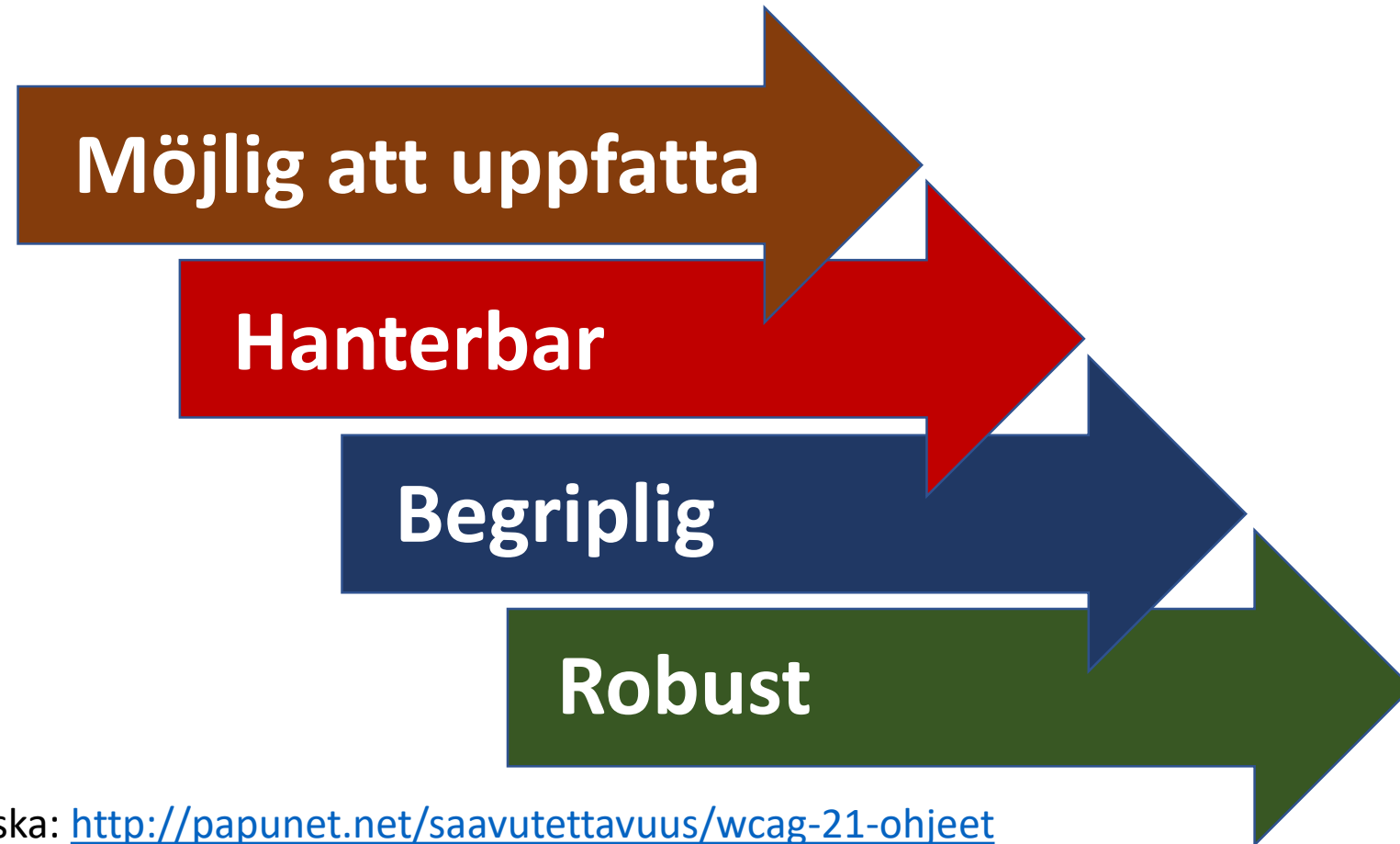
- RFV:s uppgift är att ge allmän information och vägledning samt att övervaka webbtjänsternas tillgänglighet inklusive att rapportera till EU
- RFV på webben: <https://www.avi.fi/sv/web/avi/saavutettavuus>
- RFV på Facebook: : <https://www.facebook.com/groups/saavutettavuus>
- e-post: webbtillganglighet@rfv.fi
- Öppnas i slutet av maj: <https://tillganglighetskrav.fi>. Ersätter den nuvarande webbplatsen. RFV ger information och vägledning.

Tidtabeller och övergångstider

- 23.9.2019 > gäller webbtjänster som har publicerats 23.9.2018 eller senare
- 23.9.2020 > alla webbtjänster som har publicerats före 23.9.2018 = Studieinfo.fi
- 23.6.2021 > alla mobila tillämpningar
- 23.9.2021 > extra- och intranät som har publicerats 23.9.2019 eller senare
- Videor som har publicerats i webbtjänster 23.9.2020 (bör vara textade senast 14 dygn efter det att de har publicerats på nätet)
- Pdf- och word-filer enligt samma tidtabell som den webbtjänst där de publiceras. Äldre filer behöver inte omarbetas.

WCAG = kriterier för tillgängliga webbplatser

4 huvudgrupper, 78 kriterier

Info om kriterierna på finska: <http://papunet.net/saavutettavuus/wcag-21-ohjeet>

Svenskspråkig info: <https://webbriktlinjer.se/riktlinjer/> OBS! En del av kriterierna är närmast avsedda för kodare och tekniska utvecklare.

Begripliga och tydliga texter en del av tillgängliga webbtjänster – några råd

- Vilken information vill du förmedla och vad är huvudsaken med din text? Vad vet läsaren redan och vad är nytt? Är allt du skriver viktigt för läsaren?
- Sammanfatta texten: Det viktigaste först och ytterligare information sedan.
- Skriv korta stycken och meningar (en sak per mening) – använd förteckningar
- Använd beskrivande rubriker, sammanfatta innehållet i rubriken
- Använd rubriker och mellanrubriker i rätt ordning (H1, H2, H3...)

Begripliga och tydliga texter en del av tillgängliga webbtjänster – några råd

- Gör texten konkret, tydlig och så logisk som möjligt
 - Undvik yrkestermer, främmande ord, negationer
 - Använd aktiv verbform i stället för passiv: Någon gör något istället för det görs
 - Förklara svåra ord om du inte kan undvika dem.
- Kolla att länkarna är begripliga > Gör länktextern så tydlig som möjligt, så att den beskriver målet (Inte LÄS MERA eller KLICKA HÄR)
- Låt andra, t.ex. studerande, läsa igenom och kommentera texten innan du publicerar den.

Klarspråk eller lättläst?

- **Klarspråk** (standardspråk) förstås av de flesta
- En text som är skriven i klarspråk kan till valda delar vara skriven i lättläst form (t.ex. sammandrag)
- Skriv gärna texten helt och hållet i lättläst form om målgruppen så kräver
- Enligt en bedömning är drygt en halv miljon personer i Finland i behov av lättlästa texter – t o m 25 % av befolkningen har i vissa situationer nytta av lättläst information.
- Behovet av lättläst information växer – det finns allt flera äldre personer, antalet invandrare växer, elever med specialbehov ökar.

”Lättläst språk är enklare än standardspråk både vad gäller ordförråd, uppbyggnad och innehåll.

Lättläst text når fler läsare

Lättläst handlar om demokrati och tillgänglighet.”

- LL-Center -

”Lättläst text kan vara en omarbetad version av en svårare text.”

Exempel på tillgänglig text

1/3

En beskrivande rubrik + rubriknivåer angivna enligt programmet stilar /html-koden (anges i ordningsföljd: H1, H2, H3...)

Gymnasiet ger dig en bred allmänbildning

Själv texten riktas direkt till läsaren – använd gärna du-form. Använd förteckning om det är fråga om en uppräknig.

Efter grundläggande utbildning kan du söka till gymnasium. Under gymnasietiden

- får du en bred allmänbildning
- kan du ta till dig, kombinera och använda dina kunskaper och färdigheter
- kan du tillämpa dina kunskaper inom olika läroämnen
- får du färdigheter för fortsatta studier, arbetsliv, företagande, samhälle och internationalism
- får du goda färdigheter för att studera vid högskola.

Exempel på tillgänglig text

2/3

Underrubrik H2, mindre storlek än i huvudrubriken

- **Du kan påverka innehållet i dina studier**

Skriv texten i korta och tydliga stycken och meningar. Skriv gärna i direkt tilltalsform, inte i passiv- eller annan obestämd form, om det är känt vem som gör vad.

- Som gymnasiestuderande kan du genom dina kursval påverka innehållet i dina studier. Du gör upp en personlig studieplan som underlättar studiernas gång och övergången till fortsatta studier.
- I gymnasiet studerar du i fem till sex perioder enligt läroämne. Du kan studera samma läroämnen under flera olika perioder. Gymnasiets lärokurs består av 75 läroämneskurser. Du genomför vanligen kurserna på tre år. På grundande skäl kan du anhålla om tilläggstid för att avlägga gymnasiet. Läs mer om gymnasiestudierna i delen Studierna i gymnasiet. = **Beskrivande länktext (inte Läs mera här, Öppna)**

Exempel på tillgänglig text

3/3

Följande underrubrik H3, mindre än föregående underrubrik H2

- **Var kan jag avlägga gymnasium?**
- Du kan avlägga gymnasiets lärokurs i daggymnasier, på folkhögskolornas gymnasielinjer eller som nätbaserade studier i distansgymnasiet. Du kan avlägga en internationell studentexamen i IB-gymnasierna eller en europeisk studentexamen i EB-gymnasiet.

En beskrivande länktext!

- Läs mer om den internationella gymnasieutbildningen

Använd gärna bilder för att pigga upp eller beskriva innehållet – Kom ihåg att göra en alternativ beskrivning (alt-text) av bilden. Om bilden bara är dekoration, så behövs ändå ingen alt-text. (Läsprogrammen hoppar då bara över bilden).

Hur göra tillgängliga word- och pdf-filer?

- Om ni lägger in word- eller pdf-filer på en webbplats eller länkar till dem, bör också dessa filer vara tillgängliga. Samma regler gäller alltså som för texterna i en webbtjänst (rubriknivåer, tillräckligt tydlig och stor font, radavstånd, fet stil, bilder).
- Kolla också att de tekniska inställningarna är i skick
- Se mall på tillgängliga word- och pdf-filer och powerpoint-filer:
<https://confluence.csc.fi/pages/viewpage.action?pageId=79084522>

Mer information om tillgänglighet

Källor:

- Saavutettavasti.fi (Celia) (på finska)
- [WCAG](#) (Web Content Accessibility Guidelines, Verkkopalvelun saavutettavuusohjeet (Celia))
- [Papunet \(Kehitysvammaliitto\)](#) (delvis på svenska)
- [Finansministeriets tillgänglighetssidor](#) (uppdateras inte längre)
- [RFV:s webbplats om tillgänglighet](#)
- [Anvisningar för tillgänglighet på Studieinfos wikisidor](#)
- [Kommunförbundets bloggserie om tillgänglighet](#)
https://www.kommunforbundet.fi/blogg/2019/det-viktiga-med-tillganglighet-ar-inte-direktivet?fbclid=IwAR1XKyv59gQm_0ypPINw2qUqI9RxvzRQUmfzIAQvIEveg3JellUYFOmLHE

Språkvård på svenska:

- [Webbhjälpmedel och handböcker \(Institutet för de inhemska språken\)](#)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Tack!

Studieinfo.fi webbredaktion
verkkotoimitus@opintopolku.fi

